

Sygn. akt: III AUa 403/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 4 grudnia 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Łodzi, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Mirosław Godlewski (spr.)

Sędziowie: SSA Janina Kacprzak

del. SSO Dorota Rzeźniowiecka

Protokolant: sekr. sądowy Aleksandra Słota

po rozpoznaniu w dniu 20 listopada 2013 r. w Łodzi

sprawy **R. Ś.**

przeciwko **Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w P.**

o emeryturę,

na skutek apelacji organu rentowego

od wyroku Sądu Okręgowego w Płocku

z dnia 22 stycznia 2013 r., sygn. akt: VI U 1094/12;

zmienia zaskarżony wyrok i oddala odwołanie.

Sygn. akt III AUa 403/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 5 lipca 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. odmówił R. Ś. prawa do emerytury z tytułu wykonywania pracy w warunkach szczególnych z uwagi na nieudokumentowanie co najmniej 15 lat takiej pracy oraz pozostawania w stosunku pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony wniósł o jej zmianę, zaliczenia do stażu pracy w warunkach szczególnych okresów zatrudnienia: - w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w T.: od 2 listopada 1983r. do 1 lipca 1984r., od 1 marca 1988r. do 30 czerwca 1988r.,

- w Przedsiębiorstwie (...) od 25 kwietnia 1972r. do 4 maja 1974r., w czasie którego odbywał zasadniczą służbę wojskową oraz w Przedsiębiorstwie (...) w P. od 1 lipca 1988r. do 30 września 1991r., i w konsekwencji przyznania prawa do żadanego świadczenia.

Organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania.

Kolejną decyzją z dnia 31 października 2012r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w P. ponownie odmówił R. Ś. prawa do emerytury z tytułu pracy wykonywanej w warunkach szczególnych ponieważ wnioskodawca nie udowodnił co najmniej 15 lat takiej pracy.

W odwołaniu od powyższej decyzji ubezpieczony kwestionował podstawy jej wydania w sytuacji, gdy sprawa o prawo do wcześniejszej emerytury jest już przedmiotem postępowania przed sądem. Złożone w toku sprawy sądowej świadectwo pracy, z którego wynika, że w dniu 15 sierpnia 2012r. rozwiązał stosunek pracy związane jest wyłącznie z tym postępowaniem. Niezależnie od powyższego odwołujący nadal podnosił, że w spornych okresach wykonywał pracę w warunkach szczególnych.

Organ rentowy wnosił o oddalenie odwołania.

Zaskarżonym wyrokiem z 22 stycznia 2013r. Sąd Okręgowy w Płocku zmienił decyzje Zakładu Ubezpieczeń Społecznych z 5 lipca 2012r. oraz 31 października 2012r. i przyznał R. Ś. prawo do emerytury od 16 sierpnia 2012r. Sąd orzekł również o kosztach zastępstwa procesowego.

Wydając przedmiotowy wyrok sąd pierwszej instancji przyjął za podstawę orzekania następujące ustalenia faktyczne .

R. Ś., ur. (...), w dniu 30 lipca 2012r. złożył wniosek o przyznanie prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Organ rentowy zaliczył wnioskodawcy 11 lat, 9 miesięcy i 8 dni stażu pracy w warunkach szczególnych

W okresie od 30 lipca 1971r. do 30 września 1978r. wnioskodawca był zatrudniony w Przedsiębiorstwie (...) (obecnie (...) Przedsiębiorstwo (...) sp. z o.o.). Przez cały okres zatrudnienia stale i w pełnym wymiarze czasu świadczył pracę w warunkach szczególnych na stanowisku monter konstrukcji metalowych na wysokości. W czasie zatrudnienia - od kwietnia 1972r. do 4 maja 1974r. odbywał zasadniczą służbę wojskową. Po zakończeniu służby wojskowej powrócił na zajmowane uprzednio stanowisko pracy z dniem 17 maja 1974r.

W okresie od 2 listopada 1983r. do 30 czerwca 1988r. R. Ś. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w T., przy czym od 2 listopada 1983r. do 1 lipca 1984r. na stanowisku pomocnika maszynisty, od 2 lipca 1984r. do 30 czerwca 1988r. maszynisty maszyn budowlanych i operatora. Od 2 maja 1984r. do 27 czerwca 1984r. odwołujący, na podstawie umowy o szkolenie zawartej z pracodawcą, uczestniczył w kursie operatora, który ukończył z wynikiem pozytywnym.

Zarówno jako pomocnik maszynisty jak i maszynista maszyn budowlanych odwołujący wykonywał stale i w pełnym wymiarze czasu tożsame prace polegające na obsłudze koparki linowej KM 251. Różnica stanowisk wynikała jedynie z tego, że R. Ś. jako pomocnik był stale nadzorowany przez pracownika do obsługi tego sprzętu - operatora. Operator z reguły znajdował się w zasięgu wzroku, czuwał nad bezpieczeństwem pomocnika. Pomocnik maszynisty przy pomocy koparki wykonywał najprostsze czynności, np. przy załadunku żwiru. W tym samym czasie operator pracował na drugiej koparce. Prace załadunkowe odwołujący wykonywał również po nabyciu uprawnień do obsługi koparki. Praca pomocnika maszynisty nie różniła się niczym od pracy operatora i maszynisty koparki.

Od 1 lipca 1988r. do 30 września 1990r. R. Ś. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) sp. o.o. w I. na stanowisku operatora ciężkich maszyn budowlanych. Brak jest w ZUS dokumentacji ubezpieczeniowej za okres zatrudnienia od 31 grudnia 1989r. do 1 kwietnia 1990r.

R. Ś. na dzień 1 stycznia 1999r. udowodnił łącznie 27 lat, 1 miesiąc i 18 dni stażu ubezpieczeniowego. Nie jest członkiem OFE. Z dniem 15 sierpnia 2012r. rozwiązał stosunek pracy.

Podsumowując sąd pierwszej instancji stwierdził, że R. Ś. wykazał, że w okresie zatrudnienia w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) w T. od 2 listopada 1983r. do 1 lipca 1984r. i od 1 marca 1988r. do 30 czerwca 1988r. na stanowisku operatora pracował w warunkach szczególnych. Praca wykonywana przez wnioskodawcę w spornym okresie została zakwalifikowana przez sąd, jako praca wymieniona w punkcie 3 działu V wykazu A stanowiącego

załącznik nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.) – „Prace maszynistów ciężkich maszyn budowlanych lub drogowych”. Jednocześnie Sąd Okręgowy stwierdził, że załączone do akt świadectwo pracy jednoznacznie potwierdziło, że R. Ś. był zatrudniony w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) sp. z o.o. w I. na stanowisku operatora ciężkich maszyn budowlanych od 1 lipca 1988r. do 30 września 1990r. nie zaś jedynie w okresach, co do których istnieje dokumentacja ubezpieczeniowa poświadczająca opłacanie składek przez pracodawcę. Dokument ten nie wskazuje jakiegokolwiek przerwy w zatrudnieniu. Brak jest zaś przeciwdowodów, które podważałyby tak ustalony okres zatrudnienia. Z tego też względu do stażu ubezpieczenia podlega cały okres zatrudnienia w powyższym okresie.

Sąd Okręgowy zaliczył również do okresów pracy w szczególnych warunkach okres służby wojskowej odbywanej przez wnioskodawcę od 25 kwietnia 1972r. do 4 maja 1974r., dzieląc w tym zakresie stanowisko Sądu Najwyższego wyrażone w wyrokach z 22 października 2009r. w sprawie I UK 126/09, OSNP 2011/7-8/112, 25 lutego 2010r. II UK 215/09, OSNP 2011/15-16/219, zgodnie z którym okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym, jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia.

W tak ustalonym stanie faktycznym sąd pierwszej instancji uwzględnił odwołanie, uznając że wnioskodawca spełnia warunki do przyznania emerytury na podstawie art. 184 ust. 1 ustawy z 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, gdyż w ocenie sądu wykazał wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach. O kosztach Sąd orzekł na podstawie art. 98 §1 k.p.c. w zw. z § 12 ust. 2 w zw. z § 2 ust. 2 i ust. 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu.

W apelacji organ rentowy zaskarżył wskazany wyrok w całości, zarzucając:

- naruszenie przepisu art. 184 w związku z art. 32 ust. 1, ust. 2 i ust. 4 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity ze zm.), poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na przyznaniu emerytury mimo niespełnienia warunku 15-letniego wykonywania pracy w szczególnych;

- naruszenie § 4 w związku z § 2 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8 poz. 43 ze zm.), poprzez niewłaściwe zastosowanie polegające na zaliczeniu do okresu pracy w warunkach szczególnych okresu służby wojskowej mimo nie świadczenia pracy;

- naruszenie art. 233 § 1 k.p.c. polegające na pominięciu okoliczności zawieszenia działalności gospodarczej w okresie od 31.12.1989r. do 01.04.1990r. przez pracodawcę Przedsiębiorstwo Budownictwa (...) skutkującej nieopłaceniem składek;

- naruszenie przepisu art. 6 ust. 2 pkt 1a ustawy o emeryturach i rentach z FUS, poprzez błędne zastosowanie polegające na zaliczeniu do okresu składkowego okresu nieopłacenia składek przez płatnika w związku z zawieszeniem wykonywania działalności gospodarczej.

Apelujący wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku i oddalenie odwołania oraz dopuszczenie dowodu z dokumentów – zgłoszenia pracodawcy z dnia 28.12.1989r. oraz 29.03.1990r. na okoliczność okresowego zaprzestania wykonywania działalności gospodarczej.

W uzasadnieniu apelacji skarżący podniósł, że w wyroku z 11 marca 2009r. w sprawie II UK 247/08 Sąd Najwyższy stwierdził, że przez przepisy dotychczasowe w rozumieniu art. 32 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych należy rozumieć przepisy rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze i to

wyłącznie w zakresie określenia wieku emerytalnego, rodzaju prac lub stanowisk oraz warunków, na podstawie których przysługuje prawo do emerytury. Zakres wskazanego odesłania nie obejmuje więc możliwości zaliczania na podstawie kiedykolwiek poprzednio obowiązujących przepisów okresu odbywania zasadniczej okresu wykonywania pracy w szczególnych warunkach, której definicję dla uprawnień emerytalnych zawiera art. 32 ust. 2. W uzasadnieniu powołanego wyroku Sąd wskazał, że obowiązująca od dnia 29 listopada 1967r. ustawa o powszechnym obowiązku obrony w art. 108 ust. 1 stanowiła jedynie o zaliczaniu okresu odbytej służby wojskowej do wszelkich uprawnień związanych z zatrudnieniem, przez które należy rozumieć uprawnienia wynikające ze stosunku pracy, a nie z systemu zabezpieczenia społecznego. Możliwość zaliczenia tego okresu do pracy w warunkach szczególnych nie przywidywały także przepisy ustawy z dnia 23 stycznia 1968r. o powszechnym zaopatrzeniu emerytalnym pracowników i ich rodzin, ani przepisy wykonawcze obowiązujące w dacie wykonywania przez odwołującego służby wojskowej. W obowiązującym po dniu 31 grudnia 1967r. stanie prawnym brak było przepisu zezwalającego zaliczenie okresu zasadniczej służby wojskowej do okresu zatrudnienia w warunkach szczególnych, od którego zależy nabycie prawa do emerytury w niższym wieku.

Apelujący podniósł również, że Sąd Okręgowy niezasadnie zaliczył odwołującemu do pracy w warunkach szczególnych okres zatrudnienia w (...) od 31 grudnia 1989r. do 1 kwietnia 1990r. W okresie tym pracodawca zgłosił zawieszenie działalności i za ten okres nie opłacał składek.

W toku niniejszego postępowania nie zostało ustalone, czy w spornym okresie odwołujący pobierał wynagrodzenie, od czego m.in. zależy uznanie takiego okresu za składkowy w rozumieniu art. 6 ust. pkt 1a ustawy o FUS. Z dokumentacji ZUS wynika, że w okresie od 31.12.1989r. do 1.04.1990r. wystąpiła „przerwa” w prowadzeniu działalności gospodarczej (k. 43 plik KP). Powołane zaś w uzasadnieniu skarżonego wyroku orzecznictwo odnosi się do sytuacji, gdy pracodawca dopuścił się zaniedbań w wykonywaniu obowiązków płatnika, w związku z czym pracownik nie ponosi ujemnych konsekwencji takiego postępowania pracodawcy. W niniejszej sprawie nie mamy do czynienia z zaniedbaniem po stronie pracodawcy, skoro zadeklarował on „zawieszenie” działalności. Jeżeli pracodawca nie prowadził działalności gospodarczej, to logicznym wydaje się, że pracownik faktycznie nie wykonywał w tym czasie pracy ciężkich maszyn budowlanych. Przesłanką zaliczenia do pracy w warunkach szczególnych jest bowiem faktyczne jej wykonywanie a nie sam fakt pozostawania w zatrudnieniu.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest zasadna, skutkuje zmianą zaskarżonego wyroku i oddaleniem odwołania.

Jak wynika z apelacji, ostatecznie niesporny jest okres pracy wnioskodawcy w warunkach szczególnych w wymiarze 12 lat, 9 miesięcy i 6 dni, przypadający m. in. na zatrudnienie od 2 listopada 1983r. do 1 lipca 1984r. i od 1 marca 1988r. do 30 czerwca 1988r. w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...). Brakujący okres pracy w warunkach szczególnych wynosi 2 lata, 2 miesiące i 24 dni.

Zgodnie z treścią art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. Nr 153 z 2009r., poz. 1227 – tekst jednolity ze zm.), ubezpieczonemu urodzonemu po dniu 31 grudnia 1948r., przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy, tj. po ukończeniu 60 lat, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy – na dzień 1 stycznia 1999r. osiągnął okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymagany w przepisach rozporządzenia Rady Ministrów z 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 z późn. zm.) – 15 lat oraz okres składkowy i nieskładkowy o którym mowa w art. 27 ustawy, to jest 25 lat. Takim ubezpieczonym przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32 ustawy pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego albo złożenia wniosku o przekazanie środków zgromadzonych na rachunku w otwartym funduszu emerytalnym, za pośrednictwem Zakładu, na dochody budżetu państwa oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

W myśl § 2 w/w rozporządzenia okresy pracy uzasadniające prawo do wcześniejszego świadczenia emerytalnego to okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wykonywana jest stale i w pełnym

wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku. Okresy pracy w warunkach szczególnych, stosownie do § 2 ust. 2 rozporządzenia, stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach, wystawionym według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia, lub w świadectwie pracy. Brak takiego świadectwa lub jego zakwestionowanie przez organ rentowy nie wyklucza jednak dokonania ustalenia zatrudnienia w warunkach szczególnych innymi środkami dowodowymi w toku postępowania sądowego. W postępowaniu sądowym nie obowiązują ograniczenia co do środków dowodowych na okoliczność ustalenia zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Sama treść świadectwa pracy nie przesądza jeszcze o uznaniu, iż wskazany w nim okres był okresem, w którym pracownik wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Z ustaleń Sądu Okręgowego wynika, że R. Ś. spełnił wszystkie – przewidziane w/w przepisach – przesłanki do nabycia prawa do emerytury, w tym udowodnił wymagane 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Jednak, w ocenie Sądu Apelacyjnego, Sąd I instancji oparł swoje stanowisko na materiale dowodowym, którego analiza nie pozwala na stwierdzenie, że w okresie od 1 stycznia 1990r. do 2 kwietnia 1990r. R. Ś. wykonywał pracę w szczególnych warunkach jako operator ciężkich maszyn budowlanych w Przedsiębiorstwie Budownictwa (...) Sp. o.o. w I.. Odnosząc się bowiem do wykładni art. 32 ust. 1 i 2 ustawy o FUS, należy podkreślić, że emerytura w wieku niższym niż określony w art. 27 pkt 1 ustawy przysługuje tylko ubezpieczonym będącym pracownikami, zatrudnionym w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. Wykazanie zatrudnienia w szczególnych warunkach wymaga zatem wcześniejszego udowodnienia samego faktu zatrudnienia, a następnie przekonującego uprawdopodobnienia, że zatrudnienie to wykazywało wszelkie cechy określone w § 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz. 43 ze zm.). Niezbędne do stwierdzenia szczególnego charakteru zatrudnienia jest udowodnienie, że praca wykonywana była stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy (tak Sąd Najwyższy w wyroku z 6.06.2013r. II UK 358/12, Lex nr 1331294).

Tymczasem jak wynika z dokumentacji przedstawionej przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych, we wskazanym wyżej okresie pracodawca wnioskodawcy zgłosił zawieszenie działalności i za ten okres nie opłacał składek. Wprawdzie przedstawione przez wnioskodawcę świadectwo pracy z tego okresu nie wykazuje żadnych przerw w zatrudnieniu, a sam fakt nieopłacenia składek przez pracodawcę – co trafnie podniósł Sąd Okręgowy – nie może obciążać pracownika, to zauważyć należy, że wiarygodność dokumentacji organu rentowego nie została w postępowaniu sądowym podważona. Wnioskodawca nie przedstawił żadnego – poza wskazanym wyżej świadectwem pracy - dowodu potwierdzającego fakt wykonywania pracy w szczególnych warunkach w tym okresie, np. zeznań świadków. Prawo do wcześniejszej emerytury stanowi zaś odstępstwo od zasady powszechnego wieku emerytalnego i w związku z tym nie można poprzestać tylko na jego uprawdopodobnieniu, lecz musi zostać udowodnione. Samo świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach, gdy nie znajduje potwierdzenia w innych dokumentach pracowniczych nie stanowi miarodajnego dowodu pracy w szczególnych warunkach. Świadectwo pracy w szczególnych warunkach, podobnie jak i inne dowody, podlega weryfikacji co do zgodności z prawdą w kontekście całokształtu materiału dowodowego, gdyż podmiot wydający to świadectwo nie jest organem państwowym ani organem wykonującym zadania z zakresu administracji państwowej. Nie można pominąć również i tej okoliczności, że Przedsiębiorstwo (...) prowadziło działalność budowlaną związaną z wykonywaniem robót ziemnych, a zgłoszony w ZUS okres zawieszenia działalności przypadła na czas zimy, kiedy wykonywanie robót ziemnych z racji panujących wtedy warunków atmosferycznych jest bardzo mocno utrudnione a często wręcz niemożliwe. Z doświadczenia życiowego wynika zatem domniemanie, które w niniejszym postępowaniu nie zostało obalone, że w spornym okresie R. Ś. będąc formalnie zatrudnionym w (...) w rzeczywistości pracy w szczególnych warunkach jako operator ciężkiego sprzętu budowlanego nie wykonywał.

Wymóg okresu pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze winien odnosić się do okresu faktycznego wykonywania takiej pracy, z pominięciem okresów wyłącznie formalnego pozostawania w zatrudnieniu, w których pracownik - zgodnie z treścią łączącego go z pracodawcą stosunku pracy - zajmuje stanowisko, z którym łączy się wykonywanie pracy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, lecz w rzeczywistości pracy tej nie wykonuje, a tym samym nie jest narażony na uciążliwość związaną z warunkami lub charakterem pracy. Okres

niewykonywania pracy nie wpływa zatem na szybszą utratę zdolności pracownika do zarobkowania. Skoro przez pracę w szczególnych warunkach rozumie się wykonywanie takiej pracy, a nie pozostawanie w stosunku pracy, to nie ma podstaw do zaliczenia do okresu pracy w szczególnych warunkach, okresu, w którym pracownik jest zwolniony z obowiązku świadczenia takiej pracy.

Sąd Okręgowy trafnie natomiast uznał, że w okolicznościach rozpoznawanej sprawy okres zasadniczej służby wojskowej zalicza się do okresów pracy w szczególnych warunkach. Sąd Apelacyjny podziela stanowisko zaprezentowane w wyrokach Sądu Najwyższego z 6 kwietnia 2006r. III UK 5/06, OSNP 2007/7-8/108, z 25 lutego 2010r. II UK 219/09, LEX nr 590248, z 12 kwietnia 2012r. I UK 347/12 i z 17 maja 2012r. I UK 399/11, LEX nr 1211140, zgodnie z którym okres zasadniczej służby wojskowej odbytej w czasie trwania stosunku pracy w szczególnych warunkach zalicza się do stażu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym jeżeli pracownik w ustawowym terminie zgłosił swój powrót do tego zatrudnienia. Stanowisko Sądu Najwyższego odnośnie do zaliczania okresu służby wojskowej jako okresu pracy w warunkach szczególnych jest ugruntowane i ostatecznie potwierdzone w uchwale 7 sędziów Sądu Najwyższego z 16 października 2013r. II UZP 6/13, Biul. SN 2013/10/24, w której stwierdzono, że czas zasadniczej służby wojskowej odbytej w okresie obowiązywania art. 108 ust. 1 ustawy z dnia 21 listopada 1967r. o powszechnym obowiązku obrony Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej (Dz. U. Nr 44, poz. 220, w brzmieniu obowiązującym do dnia 31 grudnia 1974 r.) zalicza się - na warunkach wynikających z tego przepisu - do okresu pracy wymaganego do nabycia prawa do emerytury w niższym wieku emerytalnym (art. 184 w związku z art. 32 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, jednolity tekst: Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.).

Wobec powyższego należało zaliczyć ubezpieczonemu do okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach okres odbywania zasadniczej służby wojskowej od 25 kwietnia 1972r. do 4 maja 1974r., co jednak nie zmienia sytuacji wnioskodawcy, który nie spełnił wszystkich ustawowych przesłanek nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku zawarte w art. 184 w zw. z art. 32 ust. 1 i 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. R. Ś. bowiem, przy uwzględnieniu 2 lat i 9 dni służby wojskowej do udowodnionego okresu 12 lat, 9 miesięcy i 6 dni pracy w szczególnych warunkach, nadal nie legitymuje się wymaganym 15-letnim okresem takiej pracy.

W tym stanie rzeczy, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł, jak w sentencji.